

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2008
5. volební období

311.

USNESENÍ

výboru pro evropské záležitosti
z 41. schůze konané dne 13. listopadu 2008

ke Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Obnovená sociální agenda: příležitosti, přístup a solidarita v Evropě 21. století /kód dokumentu 11517, KOM(2008) 412 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace náměstka ministra práce a sociálních věcí Mgr. Michala Sedláčka, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Gabriely Kalábkové a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Josef Šenfeld v. r.
ověřovatel výboru

Gabriela Kalábková v. r.
zpravodajka výboru

Petr Krill v. r.
místopředseda výboru

DOKUMENT 11517/08

**Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě,
Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a
Výboru regionů – Obnovená sociální agenda: příležitosti,
přístup a solidarita v Evropě 21. století**

KOM(2008) 412 v konečném znění, kód Rady 11517/08

- **Právní základ:**
Dokument informační povahy.
- **Datum zaslání Radě EU:**
2. 7. 2008
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
10. 7. 2008
- **Datum projednání ve VEZ:**
12. 9. 2008 (1. kolo)
- **Procedura:**
Dokument nepodléhá hlasování v Radě.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 26. srpna 2008, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 17. září 2008 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Sdělení není v rozporu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**

Ve dnech 2. a 3. července 2008 předložila Komise ucelený a ambiciózní soubor iniciativ, který představuje nový závazek k sociální Evropě a jehož podstatou je průřezový přístup propojující různé politiky. Navrhované iniciativy si kladou za cíl ukázat, jak může EU pomáhat vytvářet příležitosti, zlepšovat přístup a projevovat solidaritu prostřednictvím aktivit zaměřených na podporu tvorby pracovních míst, rozvoje vzdělávání a dovedností, boje proti diskriminaci a mobility.

Obnovená sociální agenda obsažená v tomto sdělení se opírá o příležitosti, přístup a solidaritu a měla by zlepšit postavení občanů EU, pomoci jim se přizpůsobit podmínkám, jež se rychle mění v důsledku globalizace, technického pokroku a stárnutí obyvatelstva, a vypořádat se s takovými zásadními událostmi, jako je zvýšení cen potravin

a ropy a výkyvy na finančních trzích. Měla by také poskytovat pomoc lidem, kteří se s těmito změnami obtížně vyrovnávají. To podle projednávaného sdělení znamená především odstraňovat překážky, umožňovat mobilitu, bojovat proti diskriminaci, podporovat rovnost žen a mužů, podporovat rodiny a bojovat proti novým formám sociálního vyloučení.

Navrhovaný soubor aktivit by měl také přizpůsobit politiky EU nové sociální realitě a trendům, aniž by se měnil základní cíl sociální Evropy. Tímto všeobecným cílem je harmonická, soudržná a otevřená společnost respektující základní práva ve zdravém sociálně tržním hospodářství. Obnovená sociální agenda se zabývá příležitostmi, přístupem a solidaritou a zaměřuje se na zlepšování postavení jednotlivců a na podporu toho, aby mohli plně využít svého potenciálu, a zároveň obsahuje i aktivity ve prospěch lidí, kteří si sami pomoci nedokážou.

Obnovená sociální agenda bere v úvahu výsledky veřejné konzultace, kterou Komise zahájila v roce 2007¹, aby provedla vyhodnocení měnící se evropské „sociální reality“.

Celý tento balíček obsahuje celkem 19 iniciativ v oblasti zaměstnanosti a sociálních věcí, vzdělávání a mládeže, zdraví, informační společnosti a hospodářských záležitostí, které se zaměřují na tyto priority:

1. příprava na budoucnost: děti a mládež
2. investice do lidí
3. podpora delšího a zdravějšího života
4. boj proti diskriminaci
5. posilování nástrojů
6. formování mezinárodní agendy
7. boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení.

- **Obsah a dopad:**

Předložené sdělení je rozděleno do šesti kapitol včetně obecného úvodu a závěru. V druhé kapitole nazvané Evropský sociální rozměr – čas pro obnovu a oživení jsou shrnuty některé politiky EU, jejich sociální rozměr a sociální dopad. Cíle těchto politik a Unie jako celku dle sdělení vážnější revizi nepotřebují, nový vývoj si však vyžaduje urychlenou revizi prostředků, jak tyto cíle dosáhnout.

Potřebu dle sdělení nevyvolává pouze globalizace, ale i rychlé technologické změny, které zvyšují poptávku po kvalifikaci a prohlubují propast mezi kvalifikovanými a nekvalifikovanými. Další výzvou, před kterou sociální politika stojí, je i demografický vývoj a stárnoucí populace Evropy, přistěhovalectví nebo změny klimatu.

V kapitole Obnovená sociální agenda pro příležitosti, přístup a solidaritu: cíle sdělení popisuje tři vzájemně propojené a stejně důležité cíle – vytváření příležitostí, poskytování přístupu a projevování solidarity.

Tyto cíle odrážejí stále rozšířenější názor, že společnost sice nedokáže všem svým občanům zajistit rovné výsledky, musí však o to rozhodněji podporovat rovné příležitosti.

Základem této nové koncepce jsou:

- **Příležitosti** – nový vstup do života a rozvoj osobního potenciálu;
- **Přístup** – nové a účinnější způsoby k získání vzdělání, postupu na trhu práce, získání kvalitní zdravotní péče a sociálního zabezpečení a účasti na kulturním a společenském životě;
- **Solidarita** – podpora sociální soudržnosti a sociální udržitelnosti a zajištění, aby nikdo nezůstal stranou.

¹ http://ec.europa.eu/citizens_agenda/social_reality_stocktaking/index_cs.htm

Hlavní odpovědnost za politické změny, které jsou potřebné k uskutečnění této vize, nesou členské státy. Opatření na úrovni EU budou podle zásady solidarity přijata jen tehdy, přinesou-li prokazatelně vyšší hodnotu.

Za klíčové výzvy a okolnosti, kterým se musí současná Evropa postavit jsou především její rychlý vývoj včetně toho, že se Evropané dožívají vyššího věku, čelí nebývalým změnám ve struktuře rodiny, směřují k rovnosti žen a mužů a přizpůsobují se novým modelům v oblasti mobility a rozmanitosti. Další součástí „nové evropské reality“ je podle projednávaného sdělení globalizace, technologický pokrok a hospodářský vývoj, které nejen že ovlivňují náš život a práci, ale nabízejí také nové pracovní příležitosti, vyžadují nové dovednosti a znalosti a urychlují tempo změn. A v neposlední řadě jsou to i změny uvnitř samotné Unie, která se díky svému rozšíření na 500 milionů občanů stala mnohem rozmanitější a přistoupení nových členských států pomohlo stabilizovat i sousední země.

Mezi priority obnovené sociální agendy patří výše nastíněných sedm oblastí, mezi její nástroje pak právní předpisy EU, sociální dialog, otevřená metoda koordinace, finanční podpora ze strany EU, partnerství, dialog a komunikace a zajištění toho, aby všechny politiky EU podporovaly příležitosti, přístup a solidaritu. Ke každé z vyjmenovaných oblastí jsou uvedeny aktivity Komise, které bude vyvíjet, nebo již vyvíjí k jejich dosažení. V nastíněných sedmi klíčových oblastech, na které je třeba se soustředit jako první, se v oblasti investic do mládeže často zmiňuje nutnost nových inovativních přístupů s tím, že je třeba zvláště pečlivou pozornost věnovat zlepšení zařízení pro péči o děti a vzdělávacích zařízení pro malé děti, úpravě školních osnov, snižování počtu předčasných odchodů ze školy a usnadnění přístupu mladých lidí na trh práce, k ubytování a financování.

Sdělení v tomto směru považuje za klíčový Evropský pakt mládeže, přijatý Evropskou radou v březnu 2005. Komise se také zavazuje k tomu, že bude pokračovat v řadě činností zaměřených na děti a mládež jako jsou: zahrnutí práv dětí do činností EU, vystupňování úsilí v oblasti podpory a ochrany práv dítěte, akce v oblasti mládeže a zdraví a podpora bezpečnějšího používání internetu a intenzivnější opatření v oblasti bezpečnosti silničního provozu.

V oblasti investic do lidí, vytváření více a lepších pracovních míst a rozvoje nových dovedností je zmíněna úzká propojenost mezi novou sociální agendou a Lisabonskou strategií a strategií udržitelného rozvoje EU. V této souvislosti je znovu uvedena koncepce „flexucurity“, která by mimo jiné měla umožnit jednotlivým lidem vstupovat na trh práce, rozvíjet se a déle se na něm udržet tím, že jim v průběhu celé kariéry zajistí hladké přechody a cesty.

V rámci EU budou také přijata opatření na podporu výchovy k podnikání, „elektronických dovedností“ v oblasti informačních a komunikačních technologií a finanční výchova.

Dále je také zmíněna klíčová role strukturálních fondů a především Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci, který byl zřízen v roce 2007, a poskytuje podporu pro pracovníky propuštěné v důsledku změn ve struktuře obchodu způsobených globalizací, aby se mohli rychle znovu profesně začlenit.

Za další společenský fenomén, který ovlivňuje současnost Evropy je označována vyšší míra mobility mladých Evropanů. Tento jev pak také klade vyšší nároky na lepší integraci přistěhovalců.

Sdělení také stručně popisuje důsledky stárnoucí společnosti, které se začínají projevovat novými zdravotními a sociálními riziky, které mají dalekosáhlé dopady na systémy sociálního zabezpečení. Tyto změny však také otvírají nové možnosti k rozšiřování inovativních služeb, zboží a technologií, např. v oblasti péče o starší osoby, které mají mimořádný potenciál pro růst a zaměstnanost.

Jako součást boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení² bude EU podporovat aktivní začleňování, včetně integrace na trhu práce, bude se snažit dosáhnout toho, aby se práce vyplatila, a podporovat celoživotní učení, zejména u těch, kteří jsou nejvíce vzdáleni trhu práce.

V rámci boje proti diskriminaci se bude Komise dále zabývat přetrvávajícím problémem rozdílu v odměňování žen a mužů, neboť ukazatele odměňování, segregace trhu práce a přítomnosti žen na vedoucích postech nevykazují více let žádný významný pokrok.³ Dalším problémem je i dlouhodobá nezaměstnanost⁴ a délka profesionálních kariér, která může mít vliv na zhoršené sociální postavení starších žen.⁵

V poslední prioritní oblasti se Komise zavazuje, že bude věnovat větší pozornost projekci svých sociálních politik navenek a globálním sociálním dopadům svých vnitřních politik. Již vyjmenované nástroje, kterými může těchto cílů být dosaženo, jsou právní předpisy EU, sociální dialog, otevřená metoda koordinace, finanční podpora ze strany EU, partnerství, dialog a komunikace a zajištění toho, aby všechny politiky EU podporovaly příležitosti, přístup a solidaritu.

Seznam iniciativ přijatých současně s obnovenou sociální agendou⁶:

Legislativní návrhy

1. návrh revize směrnice o evropských radách zaměstnanců
2. návrh směrnice k provádění dohody sociálních partnerů o pracovních podmínkách námořníků
3. návrh směrnice o právech pacientů při přeshraniční zdravotní péči
4. návrh směrnice o zákazu diskriminace na základě víry a vyznání, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace mimo zaměstnání

Doporučení

1. návrh doporučení Rady k mobilitě dobrovolníků
2. doporučení Komise o přeshraniční součinnosti elektronických zdravotních karet

Sdělení

1. sdělení o nediskriminaci a rovných příležitostech
2. sdělení o posílení otevřené metody koordinace v oblasti sociální ochrany a sociálního začleňování
3. sdělení o evropské spolupráci ve školství
4. sdělení o přeshraničním poskytování zdravotní péče

² Přibližně 78 milionů Evropanů, tedy 16 % obyvatelstva EU, je ohroženo chudobou. Chudoba zasahuje zejména nezaměstnané, postižené osoby a starší osoby; neúměrně ohroženy jsou ženy. Ani zaměstnání není zárukou proti chudobě, neboť roste i chudoba zaměstnaných.

³ Rozdíl v odměňování zůstává takto od roku 2003 stále na 15 % a od roku 2000 klesl pouze o 1 %. Odvětvová a pracovní segregace podle pohlaví neklesá, a dokonce se v některých zemích zvyšuje, což dokazuje i skutečnost, že ženy, které nedávno vstoupily na trh práce, se zaměstnaly v odvětvích a zaměstnáních již silně feminizovaných. Přítomnost žen na vedoucích postech v podnicích stagnuje na 33 % a roste velmi pomalu na politické úrovni, kde pouze 23 % poslanců národních parlamentů a 33 % poslanců Evropského parlamentu jsou ženy.

⁴ Ta je nadále značně častější u žen (4,5 %) než u mužů (3,5 %).

⁵ Ženám může hrozit chudoba, zejména ve věkové skupině nad 65 let (21 %, což je o 5 procentních bodů více než u mužů).

⁶ viz Rámcová pozice/Stánovisko pro Parlament ČR ke Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: „Obnovená sociální agenda: Příležitosti, přístup a solidarita v Evropě 21. století“

Zprávy a pracovní dokumenty Komise

1. dvouletá zpráva o sociálních službách v obecném zájmu
2. zpráva o Evropském fondu pro přizpůsobení se globalizaci
3. zpráva o provádění dohody sociálních partnerů o teleworkingu
4. úloha dohod nadnárodních podniků v kontextu mezinárodní integrace
5. restrukturalizace a zaměstnanost: příspěvek EU
6. zpráva o příspěvku EU k podpoře důstojné práce pro všechny ve světě
7. efektivita a účelnost sociálních výdajů

Jiné

1. zelená kniha o vzdělávání dětí přistěhovalců
2. výzva členským státům k ratifikaci úmluv MOP

Připravované iniciativy (2008/09)

1. legislativní návrhy na zlepšení sladování pracovního a rodinného života (zlepšení rodičovské dovolené, zavedení nových forem dovolené otcovské, adopční, synovské/dceřiné, posílení ochrany žen těhotných a žen na mateřské dovolené)
2. svolání diskusního fóra k výměně názorů na respektování sociálních práv v souvislosti se zvýšenou mobilitou (zejména vysíláním pracovníků v rámci poskytování služeb, důsledky rozsudků ESD v případech Laval, Ruffert ad.)
3. doporučení o aktivním začleňování
4. zpráva o dopadech stárnutí na veřejné rozpočty a následné sdělení o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí
5. sdělení o potřebách stárnoucí populace
6. iniciativa „Nové dovednosti pro nové pracovní místa“
7. otevřená metoda koordinace v oblasti mládeže
8. nový rámec pro otevřenou metodu koordinace v oblasti vzdělávání a výcviku
9. nový přístup k chudobě dětí založený na kvantitativních cílech
10. zpráva o provádění cestovní mapy pro rovnost žen a mužů, aktivity na snižování rozdílů v odměňování, podpora gender mainstreamingu
11. zpráva o plnění Barcelonských cílů dostupnosti péče o děti
12. sdělení o nerovnostech ve zdravotním stavu
13. sdělení a návrh doporučení o bezpečnosti pacientů a kvalitě zdravotnických služeb
14. sdělení o mnohojazyčnosti v Evropě
15. změna programu potravinové pomoci pro nejchudší obyvatele Evropy

V závěru pak Komise vyzývá Radu a Evropský parlament, aby obnovily své závazky k sociálnímu rozměru schválením této obnovené sociální agendy a souhlasily s legislativními návrhy, které jsou k ní připojeny.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. **b e r e n a v ě d o m í** Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Obnovená sociální agenda: příležitosti, přístup a solidarita v Evropě 21. století;
2. **n e s o u h l a s í** s pozicí vlády ČR k tomuto dokumentu.

Josef Šenfeld v. r.
ověřovatel výboru

Gabriela Kalábková v. r.
zpravodajka výboru

Petr Krill v. r.
místopředseda výboru